

Bygg- och miljönämnden

2021-11-18

Dnr MK-2021-4117,
BMN 2021-87

Linköpings kommun,
Kommunledningsförvaltningen

58181 Linköping

Yttrande angående Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030

Ert dnr: KS 2020-574

Sammanfattning

Bygg- och miljönämnden har beretts möjlighet att lämna yttrande på remissversion av Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030.

Sammanfattningsvis anser bygg- och miljönämnden att:

- Det är bra att ett klimat- och energiprogram tas fram. Det ger klimatfrågan en tydlig prioritet för hela kommunen.
- Målet om nettonollutsläpp år 2045 är utmanande, men rimligt och samstämmigt med Sveriges nationella klimatmål.
- El- och fjärrvärmeproduktion utgör den största källan till punktutsläpp av koldioxid i Linköpings kommun. Det är av särskild vikt att minska andelen restavfall med fossilt innehåll som går till förbränning. Verksamheten bör beskrivas på ett tydligare sätt i programmet och ges mätbara mål för att minska utsläppen av koldioxid.
- Nyckelinsatserna i programmet bör generellt strykas och sparas till arbetet med kommande handlingsplan, där de bör prioriteras efter miljönytta.
- Restaurering av våtmarker i utdikad torvmark är en viktig åtgärd för att skapa kolsänkor och stoppa avgång av växthusgaser.

Synpunkter

Övergripande

Bygg- och miljönämnden anser att det är bra att ett klimat- och energiprogram tas fram. Som landets femte största kommun sett till invånarantal har Linköping en viktig roll i Sveriges klimat- och energiomställning.

Programmet bör genomgående kunna skrivas mer rakt på sak, kortfattat och med ett enklare språk. För att nå ut till medborgare och näringsliv föreslås att en populärversion tas fram efter antagandet av programmet.

Tillstyrks. Förslaget om en populärversion av programmet för att kunna nå Linköpingsbor och näringsliv är positiv och föreslås omhändertaras inom ramen för framtagandet av handlingsplanen.

Sveriges 16 miljö kvalitetsmål illustreras på sid 12, figur 2. Figuren bör kompletteras med en lista där målen namnges, alternativt bör figuren utgå.

Tillstyrks.

Klimat- och energiprogrammets bör inte innehålla nyckelinsatser. Vilka insatser som ska genomföras kommer att förändras över tid och bör hanteras i kommande handlingsplaner. Förslagsvis kan istället tydligare beskrivningar göras av vilka prioriteringar som ska gälla inom respektive insatsområde.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Nyckelinsatser har tagits fram genom workshoppar kopplade till respektive insatsområde där tjänstepersoner från kommunala förvaltningar och bolag deltagit. Redovisningen av nyckelinsatser syftar till att ge en bild av vilka insatser som kan vara prioriterade kopplade till respektive insatsområde och som ytterligare kommer att specificeras i kommande handlingsplan. Genom redovisningen av nyckelinsatser har nämnder och bolag haft möjlighet att få en bild av vilken typ av insatser som kan aktualiseras för att vidare kunna konsekvensbedöma implementeringen av programmet.

Bilaga 2, Nulägesbeskrivning

Källor till växthusgasutsläpp inom Linköpings kommun är viktiga fakta och återges i figur 2 och 3. För att leva upp till namnet nulägesbeskrivning bör figurerna kompletteras med uppgifter fram till 2020 istället för bara 2018. De bör också arbetas igenom och ges en tydligare grafik och förklarande rubriker. Graferna för de två största utsläppssektorerna i fig 2 bör även illustreras tillsammans med graferna för övriga sektorer i en ny figur, för ökad förståelse för läsaren. Färgvalet för graferna i fig 3 är olyckligt med tre olika blå nyanser. Parametern ”utrikes transporter” som följer x-axeln på ”0” kan tas bort ur fig 3.

Synpunkterna lämnas utan åtgärder. Vad gäller uppgifter från 2020 så har den nationella statistiken en efterläpning med två år.

Principiella ställningstaganden (sid. 17)

Bygg- och miljönämnden anser att den energitrappa som beskrivs i kapitel 4 är bra. Det är viktigt att hela koncernen arbetar efter dess principer inom samtliga insatsområden. Det bör förtydligas att det är för kommunkoncernen som energitrappans ska vara vägledande.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Klimat- och energiprogrammet utgår generellt från kommunkoncernens verksamhet.

Det är svårt att förstå vad som menas med att Linköpings kommun ställer sig bakom ”delvis avfallsbaserad” fjärrvärme (sid 17). Under samma punkt bör definitionen av icke önskvärt material ändras till ”material som kan återbrukas eller materialåtervinnas” för att göra texten lättare att förstå.

Delvis avfallsbaserad fjärrvärme syftar till att bränslet till pannorna är en blandning av avfall och t.ex. trä. Förtydligande text om återbruk och materialåtervinning har lagts till.

Övergripande mål (sid. 19)

Kapitlet bör kompletteras med en text som förklarar skillnaden mellan koldioxidneutralt Linköping 2025 och netto nollutsläpp 2045. En sådan förklaring är viktig för att kommunicera vad målen betyder.

Tillstyrks.

Begreppet ”kommungeografen” återkommer på några ställen i programmet. Det är inte ett självklart begrepp. ”Linköpings kommun som geografisk yta” eller ”inom kommunens geografiska gränser” är alternativ som kanske skulle göra texten enklare att läsa.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. En populärversion av programmet kommer att tas fram enligt förslag ovan, där begreppet kan förtydligas.

Mobilitet och transporter (sid. 23)

Bygg- och miljönämnden anser att målet om 70 procent minskade växthusgasutsläpp från transportsektorn är bra. Det finns utifrån målet ett behov av att i kommande arbete ta fram en ny trafikstrategi och utveckla kommunens mål om en förändrad färdmedelsfördelning.

Inriktningen om att öka andelen biodrivmedel bör ändras till att öka andelen fossilbränslefria drivmedel. Till år 2030 kommer eldrivna och eventuellt även vätgasdrivna fordon vara en viktig del i transportsektorns klimatomställning.

Tillstyrks. Ändring har gjorts från biodrivmedel till fossilbränslefria drivmedel.

Betoningen av att minska behovet av transporter är bra. Potentialen finns framförallt i staden och de större tätorterna, medan möjligheten för boende i mindre orter och landsbygdsområden är mindre. Därför bör klimat- och energiprogrammet uttrycka en prioritering att framförallt minska transportbehovet i Linköpings stad och de prioriterade utvecklingsorterna.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Olika geografiska områden har olika förutsättningar, vilket givetvis behöver belysas och beaktas i samband med att handlingsplan för aktiviteter till respektive insatsområde tas fram. Detta har också en tydlig koppling till det rättviseperspektiv som tydligare lyfts fram i programmet och som innebär att förutsättningar beroende på geografiska områden, men även socioekonomiska förutsättningar, behöver beaktas vid prioritering av åtgärder för omställningsarbetet.

Insatsområdet behöver utvecklas med beskrivningar av och prioriteringar utifrån de möjligheter som den snabba utvecklingen av digital teknik innebär för resor och transporter. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram en ”färdplan för smart mobilitet” som kan fungera som kunskapsunderlag för programmet.

Tillstyrks. Detta kommer att värderas i samband med framtagande av handlingsplanen.

Insatsmål – Produktion av el, värme och kyla (sid. 24)

Målet är formulerat "Andelen icke önskvärt material i restavfallet till energiåtervinning ska minska." Det behöver förtydligas om målet avser endast det avfall som genereras inom Linköpings kommun eller allt avfall som eldas för energiåtervinning. Bygg- och miljönämnden anser att målet bör omfatta allt avfall som eldas för energiåtervinning. Av icke önskvärt avfall är det av särskild vikt att minska andelen med fossilt innehåll.

Målet bör därför kvantifieras med ett målår och procentsatser som ska vara uppnådda till dess. Det kan även läggas till att den långsiktiga visionen/målet är att det inte finns något avfall, i linje med kommunens avfallsplan.

Målet om icke önskvärt innehåll i avfallet har ändrats. Det nya målet innehåller dels ett strävansmål för allt avfall som omhändertas inom Linköpings kommun, och omfattar därmed även avfall som genererats utanför kommunens gränser. Dels innehåller målet redan antagna mål från kommunens avfallsplan och fokuserar på det avfall som genererats inom kommunens gränser.

Prioriterade insatsområden - Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla (sid. 36)

Beskrivningen som ges av fjärrvärmeproduktionen i Linköping är mycket kortfattad. Med tanke på att el- och fjärrvärmeproduktion utgör den största källan till punktutsläpp av koldioxid i Linköpings kommun, bör mer information kunna ges kring restavfallets sammansättning. Även uppgifter om importerat avfall bör läggas till för att läsaren ska få en komplett bild av verksamheten och en bakgrund till de insatsmål som sätts upp för området.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Respektive insatsområde är generellt kortfattat. Målet gällande icke önskvärt innehåll i avfallet har ändrats liksom förklarande text om målet. För ytterligare beskrivning av restavfallets sammansättning hänvisas till avfallsplanen.

Fokusområde proaktivt arbete för negativa utsläpp (sid. 34)

Idag står utdikade torvmarker för 20 % av Sveriges koldioxidutsläpp.

Bygg- och miljönämnden anser därför att fokus i det fortsatta arbetet ska ligga på att restaurera våtmarker i utdikad torvmark och därmed skapa kolsänkor och stoppa avgång av växthusgaser. På kommunens egen mark har relativt många våtmarker återskapats framgångsrikt, både på torv- och lermark och mer skulle kunna göras. Med stöd av Klimat- och energiprogrammet bör kommunen ha en samordnande roll att kartlägga utdikad torvmark och erbjuda fastighetsägare hjälp att söka aktuella bidrag för återskapande av våtmarker. Kommunen bör verka för att lagstiftningen inom området förenklas och att attraktiva, långsiktiga stödsystem för återskapande av våtmarker tas fram.

Tillstyrks. Förslaget kommer att värderas inom ramen för framtagandet av handlingsplanen.

Teknik för infångning av koldioxid kan vara en viktig åtgärd i framtiden. Men det är viktigt att sådana lösningar belyses ur ett helhetsperspektiv. Hänsyn behöver tas till den energiåtgång, med tillhörande klimatpåverkan, som sådana lösningar kräver.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. I enlighet med de principiella ställningstaganden som lyfts i programmet ska ett helhetsperspektiv alltid beaktas.

För bygg- och miljönämnden

Stefan Erikson
Bygg- och miljönämndens ordförande